

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE TEORÍA E PRÁCTICA DA IMPROVISACIÓN I-II
 CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA
 TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015 , DO 29 DE OUTUBRO)

Curso Académico 2019 – 2020 **Adaptada T. y P. da Improvisación II (03 febreiro/13 marzo)**

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
DISCIPLINA: TEORÍA E PRÁCTICA DA IMPROVISACIÓN I-II										
ESPECIALIDADE:	INTERPRETACIÓN				ITINERARIOS:			JAZZ		
CARÁCTER:	OBRIGATORIA				TIPO DE CLASE:			Individual / Colectiva		
DEPARTAMENTO:	JAZZ				XEFE DE DPTO.:			Marcelino Galán Pérez		
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:			Marcelino Galán Pérez	
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VI I	VI II	Horas de clase semanais:	
ECTS/CUAD.	4	4							Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS				EMAIL/TEL/WEB			TITORÍA		
	Iñigo Azurmendi Muñoa				azurmen@hotmail.com / 610 52 56 84			Lunes 9:00 a 10:00		

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
<p>DESCRITOR: Síntese e dominio das dimensións básicas da improvisación profesional. Práctica da técnica da improvisación, da aprendizaxe dos recursos para a improvisación e do repertorio evolutivo e estilístico do jazz. Desenvolvemento dun estilo propio como intérprete, da madurez creativa, da adquisición de hábitos e técnicas de estudo, e da capacidade de valoración crítica do traballo propio.</p>	
<p>COÑECEMENTOS PREVIOS: Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos do cuadrimestre anterior.</p>	
<p>RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS: A disciplina de Teoría e práctica da Improvisación garda una relación directa coas de Instrumento, Combo, Análise e Big Band</p>	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T3, T8, T13, T15
COMPETENCIAS XERAIS:	X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, X24
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10
Ver a lista e descrición de competencias no Decreto 163/2015)	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Procurar a búsqueda dunha voz propia e un espírito creativo, baseado no coñecemento e a experiencia, a valoración e a corrección, o autoaprendizaxe, e o afán investigador e de superación.	T3, T8, T13, T15, X2, X6, X11, X21, X22, X24, EI2, EI4, EI5, EI8, EI10
Desenvolver criterios estéticos propios, sensibilidade, recursos expresivos, creatividade e capacidade de autocrítica	T3, T8, T13, T15, X11, X21, X22, X24, X25, EI1, EI2, EI4, EI5, EI6, EI10
Adquirir e aplicar paulatinamente os recursos para o desenvolvemento da improvisación, e desenvolver as aplicacións prácticas dos conceptos e recursos harmónicos, melódicos e rítmicos propostos.	T3, T8, T13, X1, X2, X3, X4, X6, X11, X21, X22, EI1, EI4, EI5, EI7, EI9
Adquirir unha formación práctica, teórica e metodolóxica que permita o perfeccionamento das capacidades artísticas, musicais e técnicas, para abordar interpretación do repertorio máis representativo da guitarra de jazz.	T3, T8, T13, X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10

4. CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN		
1º CUADRIMESTRE TEORÍA E PRÁCTICA DA IMPROVISACIÓN I		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	Sesións
1. Aspectos estilísticos da improvisación	1.1 Comprensión dos principios da improvisación e a creatividade como elementos que poden ser asimilados e aplicados. 1.2 Elementos do proceso creativo dun solo: - Plantexamento e deseño - Comprensión - Resolución - Análisis - Aspectos estilístico.	3
2. Elementos formais da improvisación	2.1 A forma: Blues, Standard e estruturas comúns. 2.2 A introducción, a melodía, os solos e os finais. Coda e Turnaround. 2.3 Técnicas de aplicación da análise e memorización do repertorio; improvisar sen os papeis. 2.4 O ritmo Harmónico. Compases fortes e débiles. Play & Rest	4
3. Elementos rítmicos da improvisación	3.1 A corchea de Swing e a even. Os downbeats e os upbeats. 3.2 A densidade rítmica; aumentación e compresión. Notas longas e curtas. 3.3 A complexidade de tocar a diferentes tempos; medio, rápido e lento. 3.4 Tocar no Centro, diante e detrais do tempo	4
4. Recursos harmónicos da improvisación	4.1 A relación escala/acorde. 4.2 Interpretación práctica dos cifrados de cara a improvisación. 4.3 Notas do acorde e tensións. 4.4 Enlace de acordes. Notas guías 4.5 O sistema harmónico da escala Maior, menor melódica e menor harmónica; modos máis usuais. 4.6 Os dominantes secundarios. Escalas e tensións diatónicas. 4.7 Escalas pentatónicas.	5
Aplicación práctica dos contidos aos temas comúns das diferentes materias do 1º curso.		
TOTAL SESIÓNs:		16

2º CUADRIMESTRE TEORÍA E PRÁCTICA DA IMPROVISACIÓN II		
Adaptada II (03 febreiro/13 marzo)		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	Sesións
1. Aspectos estilísticos da improvisación	1. Grabar, escoitar e corrixir erros.	1
2. Elementos formais da improvisación	2.2 Transcripcións de solos.	1
3. Elementos rítmicos da improvisación	3.1 Desenvolvemento do motivo. Fragmentación, repetición. Desplazamiento	1
4. Recursos harmónicos da improvisación	4.1 Os dominates secundarios. Escalas e tensións diatónicas. 4.2 Escalas Pentatónicas mayor e menor.	2
Aplicación práctica dos contidos aos temas comúns das diferentes materias do 1º curso.		
TOTAL SESIÓNs:		5

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA - CUADRIMESTRE I			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	Horas presenciais	Horas non presenciais	Total de horas
EXPOSICIÓN MAXISTRAL: Na que se amosan en tempo real os novos contidos, se expón o traballo a desenvolver na practica individual ate a seguinte sesión e se corríxen os posibles erros ou dúbidas na aprendizaxe.	6		6
CLASES PRÁCTICAS: Revisión dos aspectos técnicos, formais, estilísticos ou artísticos no traballo realizado polo alumno/a ao longo da semana, axudando ó alumno/a a ubicar e relacionar os novos contidos cos xa tratados.	10		10
TRABALLO INDIVIDUAL: O alumno/a desenvolve os contidos mediante o traballo marcado, interpretando, analizando, transcribindo e asimilando o material de forma eficiente e motivadora.		103	103
PROBA PRÁCTICO TEÓRICA - AUDICIÓNS: Proba práctica na que o alumno/a executará os traballos, estudos, solos ou aplicará recursos e contidos en tempo real.	1		1
TOTAL HORAS:			120
Observacións: Os diferentes temas e subtemas traballaranse ó longo das sesións, combinando nunha mesma sesión diferentes contidos, polo que o número de sesións indicadas para cada tema é orientativo, sendo a resultante da suma do traballado ó longo de todas as sesións.			

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA - CUADRIMESTRE II

Adaptada II (03 febreiro/13 marzo)

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	Horas presenciais	Horas non presenciais	Total de horas
EXPOSICIÓN MAXISTRAL: Na que se amosan en tempo real os novos contidos, se expón o traballo a desenvolver na practica individual ate a seguinte sesión e se corríxen os posibles erros ou dúbidas na aprendizaxe.	2		2
CLASES PRÁCTICAS: Revisión dos aspectos técnicos, formais, estilísticos ou artísticos no traballo realizado polo alumno/a ao longo da semana, axudando ó alumno/a a ubicar e relacionar os novos contidos cos xa tratados.	3		3
TRABALLO INDIVIDUAL: O alumno/a desenvolve os contidos mediante o traballo marcado, interpretando, analizando, transcribindo e asimilando o material de forma eficiente e motivadora.		115	115
PROBA PRÁCTICO TEÓRICA - AUDICIÓN: Proba práctica na que o alumno/a executará os traballos, estudos, solos ou aplicará recursos e contidos en tempo real.	1		1
TOTAL HORAS:			120

6. AVALIACIÓN CUADRIMESTRE I

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

COMPETENCIAS AVALIADAS

PONDERACIÓN

6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA

6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)

<p>Actitude e aproveitamento das clases: Dadas as características desta disciplina, a avaliación é continua e integradora. Así, o traballo individual da materia implica un seguimento continuado. Valorarase a actitude, dedicación e atención e participación</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Amosar interese pola disciplina, así como unha correcta actitude na clase, receptiva ás indicacións do profesor. - Amosar capacidade para argumentar e expresar verbalmente o seu punto de vista e a comprensión do material traballado. 	<p>T3, T8, T13, X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, E11, E12, E14, E15, E17, E18, E19, E110</p>	<p>30,00%</p>
<p>Seguimento diário: É fundamental considerar o cumprimento dos obxectivos do curso, mediante a observación da madurez na aprendizaxe dos contidos teóricos e prácticos da materia, neste caso adaptados aos diferentes niveis de referencia dos alumnos. Valoraranse as destrezas alcanzadas, o nivel de comprensión, a musicalidade, etc., á vez que a produción creativa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Realizar correctamente e com soltura actividades e exercicios que versen sobre os contidos desta programación. - Amosar flexibilidade, capacidade de reacción e de integración nos traballos de interpretación, Improvisación, e lectura. - Amosar axilidade a hora de resolver exercicios sobre o material proposto - Realizar con soltura a aplicación dos contidos sobre pezas de diferente dificultade, de épocas e estilos diferentes, que permitan avaliar se o alumnado é capaz de sintetizar nun esquema de coñecemento, todos os diferentes aspectos illados que se trataron na aula. - Amosar dominio da mecánica e a técnica aplicada do instrumento para a procura dunha voz creativa propia. 	<p>T3, T8, T13, T15, X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, X24, E11, E12, E14, E15, E17, E18, E19, E110</p>	<p>45,00%</p>

Traballos complementarios individuais: Seguimento do estudo e traballo autónomo do alumno, do material aportado polo profesor.	-Ser quen de traballar de forma autónoma así como de organizar o traballo individual de forma eficiente. -Ser quen de xestionar adecuadamente a información recibida, analízala e sintetízala.	T3, T8, T13, T15, X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, X24, EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10	25,00%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Realización dunha proba práctica conforme os temas e contidos do cuadrimestre en cuestión reflexados nesta programación	<ul style="list-style-type: none"> - Interpretación das melodías dos temas con audio. - Transcripción e interpretación de solos de memoria. - Improvisar a capela cas notas das cuatridas sobre as estruturas dos temas do curso. - Improvisar sobre as estruturas dos temas utilizando los recursos de los contenidos de esta programación. 	T3, T8, T13, T15, X1 X2, X3, X4, X5, X6 X11, X21, X22, X24 EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10	100%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA) - FALTAR A MÁIS DE 3 CLASES, E O INCUMPRIMENTO DOS CRITERIOS DE AVALIACIÓN CONTINUA, QUE SE REFLECTE NO PUNTO 6.1.1			
Realización dunha grabación conforme os temas e contidos do cuadrimestre en cuestión reflexados nesta programación.	Iguais ós do apartado 6.1.2	T3, T8, T13, T15, X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, X24, EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10	100%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Realización dunha grabación conforme os temas e contidos do cuadrimestre en cuestión reflexados nesta programación.	Iguais ós do apartado 6.1.2	T3, T8, T13, T15, X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, X24, EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10	100%
<p> Observacións: No caso dos alumnos que teñan que realizar a avaliación alternativa ou no seu caso a avaliación extraordinaria, será o profesor o que debido á situación xerada pola suspensión dos exames presenciales, poñerase en contacto co alumno mediante correo electrónico, e así, poder describir os requerimientos oportunos para a realización da grabación como proba final dos dous temas estipulados polo profesor ademais dos prazos para a entrega da mesma. </p> <p> SISTEMA DE CUALIFICACIÓN: Cualificarase en función da seguinte escala numérica de 0 a 10, con expresión de un decimal, á que poderá engadirse a súa correspondente cualificación cualitativa (Orde do 30 de setembro de 2010, Artigo 13º, apartado 6) 0-4,9: Suspenso 5,0-6,9: Aprobado 7,00-8,9: Notable 9,00-10: Sobresaliente </p> <p> A Mención de “Matrícula de Honra” poderá ser outorgada a alumnos ou alumnas que obteñan unha cualificación igual ou superior a 9,0. O seu número non poderá exceder unha por cada 20 alumnos/as matriculados nunha materia no correspondente curso académico, non sendo que o número de alumnos matriculados sexa inferior a 20, caso en que se poderá conceder unha soa matrícula de honra. </p>			

6. AVALIACIÓN CUADRIMESTRE II
Adaptada II (03 febreiro/13 marzo)

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Actitude e aproveitamento das clases: Dadas as características desta disciplina, a avaliación é continua e integradora. Así, o traballo individual da materia implica un seguimento continuado. Valorarase a actitude, dedicación e atención e participación	<ul style="list-style-type: none"> - Amosar interese pola disciplina, así como unha correcta actitude na clase, receptiva ás indicacións do profesor. - Amosar capacidade para argumentar e expresar verbalmente o seu punto de vista e a comprensión do material traballado. 	T3, T8, T13, X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10	30,00%
Seguimento diário: É fundamental considerar o cumprimento dos obxectivos do curso, mediante a observación da madurez na aprendizaxe dos contidos teóricos e prácticos da materia, neste caso adaptados aos diferentes niveis de referencia dos alumnos. Valoraranse as destrezas alcanzadas, o nivel de comprensión, a musicalidade, etc., á vez que a produción creativa.	<ul style="list-style-type: none"> - Realizar correctamente e com soltura actividades e exercicios que versen sobre os contidos desta programación. - Amosar flexibilidade, capacidade de reacción e de integración nos traballos de interpretación, Improvisación, e lectura. - Amosar axilidade a hora de resolver exercicios sobre o material proposto - Realizar con soltura a aplicación dos contidos sobre pezas de diferente dificultade, de épocas e estilos diferentes, que permitan avaliar se o alumnado é capaz de sintetizar nun esquema de coñecemento, todos os diferentes aspectos illados que se trataron na aula. - Amosar dominio da mecánica e a técnica aplicada do instrumento para a procura dunha voz creativa propia. 	T3, T8, T13, T15, X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, X24, EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10	45,00%
Traballos complementários individuais: Seguimento do estudo e traballo autónomo do alumno, do material aportado polo profesor.	<ul style="list-style-type: none"> - Ser quen de traballar de forma autónoma así como de organizar o traballo individual de forma eficiente. - Ser quen de xestionar adecuadamente a información recibida, analízala e sintetízala. 	T3, T8, T13, T15, X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, X24, EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10	25,00%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Realización dunha proba práctica conforme os temas e contidos do cuadrimestre en cuestión reflexados nesta programación	<ul style="list-style-type: none"> - Interpretación das melodías dos temas con audio. - Transcripción e interpretación de solos de memoria. - Improvisar a capela cas notas das cuatridas sobre as estruturas dos temas do curso. - Improvisar sobre as estruturas dos temas utilizando los recursos de los contenidos de esta programación. 	T3, T8, T13, T15, X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, X24, EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10	100%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)			
- FALTAR A MÁIS DE 3 CLASES, E O INCUMPRIMENTO DOS CRITERIOS DE AVALIACIÓN CONTINUA, QUE SE REFLECTE NO PUNTO 6.1.1			
Realización dunha grabación conforme os temas e contidos do cuadrimestre en cuestión reflexados nesta programación.	Iguais ós do apartado 6.1.2	T3, T8, T13, T15, X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, X24, EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10	100%

6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

Realización dunha grabación práctica conforme os temas e contidos do cuadrimestre en cuestión reflexados nesta programación.	Iguais ós do apartado 6.1.2	T3, T8, T13, T15, X1, X2, X3, X4, X5, X6, X11, X21, X22, X24, EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10	100%
<p>Observacións: No caso dos alumnos que teñan que realizar a avaliación alternativa ou no seu caso a avaliación extraordinaria, será o profesor o que debido á situación xerada pola suspensión dos exames presenciales, poñerase en contacto co alumno mediante correo electrónico, e así, poder describir os requirimentos oportunos para a realización da grabación como proba final dos dous temas estipulados polo profesor ademais dos prazos para a entrega da mesma.</p> <p>SISTEMA DE CUALIFICACIÓN: Cualificarase en función da seguinte escala numérica de 0 a 10, con expresión de un decimal, á que poderá engadirse a súa correspondente cualitativa (Orde do 30 de setembro de 2010, Artigo 13º, apartado 6) 0-4,9: Suspenso 5,0-6,9: Aprobado 7,00-8,9: Notable 9,00-10: Sobresaliente</p> <p>A Mención de “Matrícula de Honra” poderá ser outorgada a alumnos ou alumnas que obteñan unha cualificación igual ou superior a 9,0. O seu número non poderá exceder unha por cada 20 alumnos/as matriculados nunha materia no correspondente curso académico, non sendo que o número de alumnos matriculados sexa inferior a 20, caso en que se poderá conceder unha soa matrícula de honra.</p>			

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

1. Referencias básicas.

How to improvise Hal Crook Ed. Advance Music
How to comp Hal Crook Ed. Advance Music
Beyond the time and changes Hal Crook Ed. Advance Music
Ready, Aim, Improvise! Hal Crook Ed. Advance Music
Improvisation series R. Ricker Ed. Advance Music
Advanced Improvisation D. Baker
Volume 1: Improvisational Concepts. Ed. Alfred Publishing Co.
Volume 2: Rhythmic and Melodic Concepts. Ed. Alfred Publishing Co.
The Inside Improvisation series vol. 1, 2, 4 e 6 Jerry Bergonzy Ed. Advance Music
The Chord Scale Theory & Jazz Harmony Nettles & Graf Ed. Advance Music
Jamey Aebersold series J. Aebersold Ed. Jamey Aebersold
Thinking in Jazz Paul F. Berliner Ed. Chicago Studies

2. Referencias complementarias.

The New Real Book 1 Ed. Sher Music Co.
The New Real Book 2 Ed. Sher Music Co.
The New Real Book 3 Ed. Sher Music Co.
The Latin Real Book Ed. Sher Music Co.

Repertorio Curso 1º (poderán utilizarse outros temas distintos aos listados en función das necesidades dos alumnos)

- *All of me*
- *All the Things you Are*
- *Autumn Leaves*
- *Blue Bossa*
- *Blues in Bb, F*
- *Just Friends*
- *Oleo*
- *Take the A Train*
- *There will Never be Another You*
- *What is this Thing Called Love*
- *On the Sunny Side of the Street*
- *Stella by Starlight*